

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi
مرکز دراسات الشرق الأوسط
Center for Middle Eastern Studies

ANALİZ337
NİSAN 2026

ABD/İSRAİL-İRAN SAVAŞI BAĞLAMINDA İKBY'NİN DÖNÜŞEN JEOPOLİTİĞİ

BARAN YAĞARCIK

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2026

Bu çalışmaya ait içeriğın telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına

1. Basım, Nisan 2026 Ankara

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Sertifika No. : 41963

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Eposta : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı.

Baskı: Sultan Köse - Poyraz Ofset
İvedik OSB 1534. Cad. No:9 Yenimahalle/Ankara

Telefon: 0312 384 19 42

Sertifika No.: 49893

“Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğın 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir”

ABD/İSRAİL-İRAN SAVAŞI BAĞLAMINDA IKBY'NİN DÖNÜŞEN JEOPOLİTİĞİ

Yazar Hakkında

Baran Yağarcık

İstanbul Üniversitesi İlahiyat (İngilizce) Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. "Bağımsızlık Referandumu Sonrası IKBY'de Türkiye-İran Arasında Güç Rekabeti (2017-2023) başlıklı tezi ile Mardin Artuklu Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans derecesini aldı. Akademik ilgi alanları; Irak, İran ve Suriye başta olmak üzere genel olarak Ortadoğu siyasetine yoğunlaşmaktadır. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora adayıdır. İyi seviyede İngilizce, Farsça, Kürtçe ve orta seviyede Arapça bilmektedir.

İÇİNDEKİLER

3 GİRİŞ

5 İKBY'NİN JEOPOLİTİK KONUMUNUN ÖNE ÇIKMASI VE SİYASİ YANSIMALARI

11 ABD/İSRAİL-İRAN SAVAŞINDA İKBY'NİN STRATEJİK AVANTAJ İLE YAPISAL KIRILGANLIK ARASINDAKİ İMTİHANI

15 ABD/İSRAİL-İRAN SAVAŞINDA İKBY'NİN HEDEF HÂLINE GELMESİ

19 TERÖRSÜZ TÜRKİYE SÜRECİ VE İKBY

21 SONUÇ

GİRİŞ

M 28 Şubat 2026'da ABD/İsrail'in "Önteyici Saldırı" adıyla başlayan ve İran'ın karşılık vermesi ile devam eden savaş, Irak sahasını da derinden etkileyen bir bölgesel güvenlik krizine dönüşmüştür. Bu süreçte Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY), coğrafi konumu, İran sınırına yakınlığı, ABD ve DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyon güçleriyle olan güvenlik ilişkileri, Türkiye'ye uzanan enerji ve ticaret hatları ve Bağdat'la sürdürdüğü yetki paylaşımı müzakereleri nedeniyle savaşın etkilerini en yoğun hisseden bölgelerden biri hâline gelmiştir.

Söz konusu savaşın IKBY üzerindeki etkileri siyasi, ekonomik ve askerî alanda çok boyutlu sonuçlar doğurmuştur. Siyasi açıdan bakıldığında, IKBY hem Bağdat hem de bölgesel ve küresel aktörler arasında hassas bir denge politikası izlemek zorunda kalmıştır. IKBY bir yandan ABD ile olan stratejik ilişkilerini sürdürmek isterken, diğer yandan İran'la doğrudan bir gerilim yaşamaktan kaçınma çabası içine girmiş ve savaşın bir tarafı olmayacağını açıkça ilan etmiştir. Ekonomik açıdan bakıldığında savaşın enerji piyasaları üzerindeki dalgalandırıcı etkisi, IKBY'nin petrol ihracatına dayalı ekonomik yapısını doğrudan etkilemiştir. Türkiye üzerinden gerçekleştirilen petrol

Özellikle sınır hattında güvenliğin sağlanması, enerji hatlarının korunması ve ticaret koridorlarının kesintisiz işlemesi açısından terör tehdidinin azaltılması hem Türkiye hem de İKBY için kritik bir gereklilik hâline gelmiştir. Bölgesel savaşın neden olduğu güvenlik boşluklarının önüne geçilmesi, İKBY'nin kırılgan güvenlik yapısının güçlendirilmesi açısından oldukça önemlidir.

sevkiyatlarının güvenliği, bölgesel çatışma ortamı nedeniyle daha kırılgan hâle gelirken, yatırımcı güveninde yaşanan azalma ve ticaret yollarındaki kesintiler İKBY ekonomisinde daralma riskini artırmıştır. Bunun yanı sıra, savaşın meydana getirdiği belirsizlik ortamı, Bağdat ile Erbil arasındaki bütçe ve gelir paylaşımı müzakerelerini¹ daha karmaşık bir hâle getirmiş; taraflar arasındaki mevcut anlaşmazlıkların çözümünü zorlaştırmıştır. Askerî açıdan bakıldığında ise özellikle İran'a yakın milis unsurların Irak sahasındaki varlığı İKBY'nin doğrudan hedef hâline gelme riskini artırmıştır. Buna ek olarak, ABD ve DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyon güçlerinin yanı sıra İranlı Kürt muhalif grupların² İKBY'deki askerî varlığı, bölgeyi stratejik bir ileri üs konumuna taşıırken, aynı zamanda İran ve müttefikleri açısından meşru bir hedef olarak algılanmasına yol açmıştır. Bu durum; İKBY'nin, ABD/İsrail-İran savaşında ön cephelelerden biri olma riskini beraberinde getirmiştir.

ABD/İsrail ve İran arasındaki savaşın etkilerini yoğun bir şekilde hisseden İKBY açısından; Türkiye'nin uzun yıllardır mücadele ettiği PKK kaynaklı güvenlik tehditlerini minimize etmeyi amaçlayan 'Terörsüz Türkiye' süreci, söz konusu bölgesel denklemde stratejik bir önem taşımaktadır. Bu süreç, İKBY ile Ankara arasındaki güvenlik ve

ekonomik iş birliğini daha istikrarlı ve sürdürülebilir bir zemine oturma potansiyeli barındırmaktadır. Özellikle sınır hattında güvenliğin sağlanması, enerji hatlarının korunması ve ticaret koridorlarının kesintisiz işlemesi açısından terör tehdidinin azaltılması hem Türkiye hem de İKBY için kritik bir gereklilik hâline gelmiştir. Bölgesel savaşın neden olduğu güvenlik boşluklarının önüne geçilmesi, İKBY'nin kırılgan güvenlik yapısının güçlendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Aynı zamanda bu süreç, İKBY'nin bir çatışma alanı değil, bölgesel istikrara katkı sağlayan bir aktör olarak konumlanmasını sağlayarak, bölgeyi savaşın ortaya çıkardığı olumsuz etkileri dengeleyebilecek tamamlayıcı bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Dolayısıyla ABD/İsrail-İran savaşı bağlamında İKBY, bölgesel güç mücadelesinin kesişim noktasında yer alan stratejik bir alan hâline gelmiştir. Bu durum, bölgenin gelecekteki siyasi, ekonomik ve güvenlik mimarisini doğrudan belirleyecek dinamiklerden etkilenebilecek başlıca bölgelerden biri olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, İKBY'nin söz konusu savaş sürecinde nasıl konumlandığını, hangi yapısal kırılganlıklarla karşı karşıya kaldığını ve ortaya çıkan yeni jeopolitik gerçeklik içerisinde nasıl bir rol üstlendiğini analiz etmektedir.

1 "The Federal Budget as an Instrument of Political Conflict in Iraq: Baghdad and Erbil Relations", EISMENA, 13 Mart 2026.

2 Çağatay Balcı, "İran'da Kürt Ayaklanması Projesi: Varsayımlar ve Gerçeklikler", İRAM, 4 Mart 2026.

İKBY'NİN JEOPOLİTİK KONUMUNUN ÖNE ÇIKMASI VE SİYASİ YANSIMALARI

Irak Başbakanı Muhammed Sıya es-Sudani, Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) lideri ve eski İKBY Başkanı Mesud Barzani ile bir araya geldi. Erbil, 15 Mart 2023

İKBY, resmî olarak savaşın tarafı olmasa da coğrafi ve stratejik etkileri bakımından savaşın varlığını yoğun bir şekilde hissetmektedir. Nitekim, Peşmerge karargâhlarına yönelik saldırılar, bölgenin artık doğrudan hedef hâline geldiğini göstermektedir.³ Irak'taki İran bağlantılı milis gruplara yönelik saldırıların da artması, Irak topraklarının genel olarak bölgesel savaşın uzantı sahasına dönüştüğünü ortaya koymuştur.⁴ Bu bağlamda, İKBY'nin önemini artıran iki ana faktör bulunmaktadır. Birincisi, Erbil ve çevresinin hem Batı yanlısı güvenlik

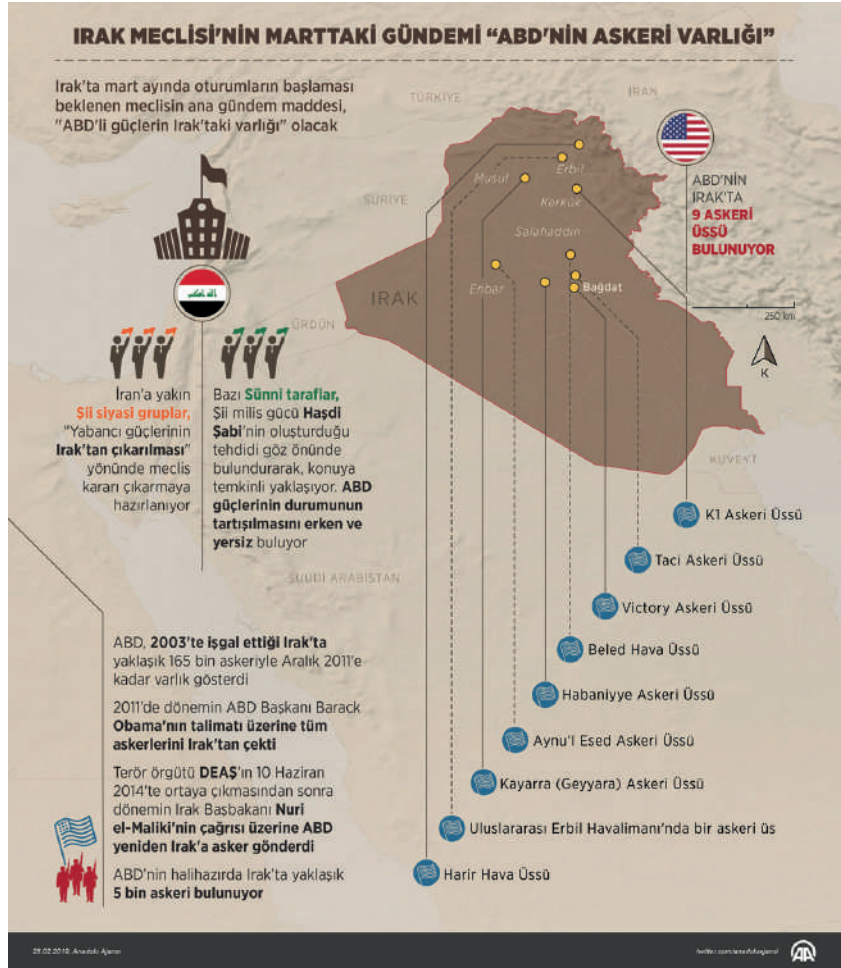
ağlarının hem de İran'ın tehdit algısının kesiştiği bir bölge hâline gelmesidir. İkincisi ise Hürmüz Boğazı çevresindeki kriz nedeniyle Irak'ın güney ihracat hatlarının baskı altına girmesi ve kuzey güzergâhının, özellikle Türkiye'ye uzanan hatların, daha fazla stratejik değer kazanmış olmasıdır.⁵ Bundan dolayı İKBY, savaş ilerledikçe daha merkezi ve aynı zamanda daha hedeflenebilir bir konuma evrilmiştir. Bu durum, savaşın İKBY'ye sağladığı stratejik görünürlüğü yanı sıra bölgenin güvenlik riskini de yükselttiği anlamına gelmektedir.

3 "6 koştê va 22 zahmi dar hamle be paygahe niruhaye Peşmerge der Erbil", İran International, 24 Mart 2026.

4 "Musul'da Haşdi Şabi Karargahına Hava Saldırısı Düzenlendi", Anadolu Ajansı, 9 Mart 2026.

5 "İraq, dar Pey-e Baste Shodan-e Tange-ye Hormoz, Saderat-e Naft az Masir-e Karkuk be Türkiye ra az Sar Gereft", Radyo Farda, 18 Mart 2026.

İKBY, ABD/İsrail-İran savaşında taraf olmama yönünde bir politika izlemektedir. Savaş boyunca Erbil'in bir yandan ABD ile güvenlik ve diplomasi kanallarını açık tuttuğu, diğer yandan İran'ı doğrudan tahrik etmeyecek bir söylem ve pozisyon geliştirdiği görülmektedir.

Kaynak: Anadolu Ajansı.

Yukarıdaki infografikte, Irak ve İKBY'deki ABD askeri üslerinin haritadaki konumlarına yer verilmiştir.

İKBY, ABD/İsrail-İran savaşında taraf olmama yönünde bir politika izlemektedir. Savaş boyunca Erbil'in bir yandan ABD ile güvenlik ve diplomasi kanallarını açık tuttuğu, diğer yandan İran'ı doğrudan tahrik etmeyecek bir söylem ve pozisyon geliştirdiği görülmek-

tedir.⁶ İKBY Başkanı Neçirvan Barzani söz konusu savaşın bir parçası olmayacaklarını birçok kez dile getirmiştir.⁷ Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) üyesi ve İKBY Başbakan Yardımcısı Kubad Talabani bir röportajında: Kürtlerin sadece "iyi savaşçılar" olarak etiketlenmesinin haksızlık olduğunu, krizleri diyalog ve diplomasi yoluyla çözebilen yetkin diplomatlar olduklarını dile getirmiş ve 'ABD/İsrail-İran gerilimi bizim savaşımız değildir, biz

6 "Barzani: Bölge Hiçbir Şekilde Savaş ve Çatışmanın Parçası Olmayacak", TEBA Ajansı, 10 Mart 2026.

7 "Neçirvan Barzani: Kürdistan Bölgesi Savaşın Bir Parçası Olmayacak", Kurdistan24, 10 Mart 2026.

yeterince savaş gördük' ifadelerini kullanmıştır.⁸ IKBY'li aktörlerin savaşın bir parçası olmayacaklarına dair sık sık beyanatlarda buldukları görülmektedir.

IKBY, savaşın bir parçası olmayacağı yönünde beyanlarda bulunsa da İran destekli grupların saldırılarına maruz kalmaya devam etmektedir. ABD askerî üsleri ve İranlı Kürt muhalif grupların bulunduğu kamplar başta olmak üzere IKBY'deki çeşitli noktaları hedef alan İran destekli gruplar 24 Mart'ta Erbil'de Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) bünyesindeki peşmergeleri de hedef almıştır. Irak ve IKBY söz konusu saldırılara sert tepki göstermiştir. Siyasi atmosferin oldukça gergin olduğu bu süreçte, 28 Mart'ta ise IKBY Başkanı Neçirvan Barzani'nin Duhok'taki konutu, kamikaze İHA saldırısının hedefi olmuştur.⁹ İran'a yakın milis unsurlar tarafından gerçekleştirildiği değerlendirilen saldırı IKBY'deki üst düzey siyasi aktörlerin de doğrudan hedef alınabileceğini gösteren kritik bir eşik olarak değerlendirilmektedir. Saldırının ardından ABD Dışişleri Bakanlığı saldırıyı kınayarak bölgede istikrarın korunması çağrısında bulunmuştur.¹⁰ Irak Başbakanı Şiya es-Sudani de söz konusu saldırıyı kınamış ve saldı-

rının faillerinin tespit edilmesi için talimat vermiştir.¹¹ Türkiye, Suriye, İran, Fransa ve ABD başta olmak üzere birçok ülke de saldırıyı kınayan açıklamalar yayımlamıştır.¹²

IKBY bu savaşın bir parçası olmadığını birçok kez açıklasa da bu süreçte peşmerge hedeflerine ve Neçirvan Barzani'nin evine yönelik yapılan saldırılar İran ve bağlantılı aktörlerin IKBY'yi tarafsız bir alan olarak görmediğini göstermektedir.¹³ Burada dikkat çekici olan husus, IKBY'nin "tarafsızlık" iddiasının hukuki ve söylemsel düzeyde var olmasına rağmen, sahadaki güç dengeleri tarafından sürekli aşındırılmasıdır. Nitekim savaş, bölgenin jeopolitik gerçekliğini temelden değiştirmiştir. IKBY topraklarında ABD bağlantılı askerî üsler ve DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyonla ait güçlerin varlığı, İranlı Kürt muhalif gruplar açısından bölgenin potansiyel geçiş alanı olması gibi faktörler; Erbil'i kendi siyasal iradesinden bağımsız çatışmanın denkleme içine çekmektedir. Başka bir deyişle, IKBY taraf olmamaya çalışsa da bölgesel aktörler onu kendi güvenlik hesaplarının içinde konumlandırmıştır. Bu durum, bölgenin stratejik konumunu çok daha kırılgan hâle getirmektedir.

IKBY topraklarında ABD bağlantılı askerî üsler ve DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyonla ait güçlerin varlığı, İranlı Kürt muhalif gruplar açısından bölgenin potansiyel geçiş alanı olması gibi faktörler; Erbil'i kendi siyasal iradesinden bağımsız çatışmanın denkleme içine çekmektedir. Başka bir deyişle, IKBY taraf olmamaya çalışsa da bölgesel aktörler onu kendi güvenlik hesaplarının içinde konumlandırmıştır. Bu durum, bölgenin stratejik konumunu çok daha kırılgan hâle getirmektedir.

8 "Kurds are not 'Guns for Hire, We're Diplomats", Channel 4, 12 Mart 2026.

9 "Residence of Iraqi Kurdish Regional Premier Nechirvan Barzani Attacked in Duhok", TürkiyeToday, 28 Mart 2026.

10 "ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan Rûdaw'a: Erbil'deki Saldırıyı Şiddetle Kınıyoruz", Rudaw, 25 Mart 2026.

11 "Sudani Condemns Attack on Nechirvan Barzani's Home", Iraqi News, 28 Mart 2026.

12 "Beş Ülkeden Neçirvan Barzani'nin Evine Yapılan Saldırıya Kınama", Kurdistan24, 29 Mart 2026.

13 "Erbil ve Duhok'taki İHA Saldırılarını 'Ashabü'l-Kehf' Adlı Grup Üstlendi", Rudaw, 6 Mart 2026.

Savaşın İKBY üzerindeki siyasi etkilerinden biri, Erbil ile Bağdat arasındaki ilişkilerin niteliğinde meydana gelen dönüşümde açıkça görülmektedir. ABD/İsrail-İran savaşıyla birlikte Irak'ın enerji ve güvenlik dengesi önemli ölçüde değişmiş; özellikle İKBY üzerinden Türkiye'ye açılan enerji ve ticaret koridorunun stratejik önemi artmıştır. Güneydeki enerji üretim ve ihracat hatlarının savaş nedeniyle kırılan hâle gelmesi, Türkiye üzerinden uzanan ve İKBY topraklarından geçen enerji hatlarını daha kritik bir konuma taşımıştır.¹⁴ Bu durum, Bağdat'ın İKBY ile yaşadığı siyasi ve hukuki ihtilaflara rağmen, enerji güvenliği bağlamında Erbil'e olan bağımlılığını artırmıştır. Bununla birlikte, güvenlik boyutunda da benzer bir karşılıklı bağımlılık ortaya çıkmıştır.¹⁵ İran destekli milis gruplara yönelik saldırılar ile İKBY bölgelerine yönelen füze ve İHA saldırıları, Irak'ın güvenlik mimarisinin parçalı ve çok aktörlü yapısını daha görünür hâle getirmiştir. Bu süreçte; Bağdat'ın ülke genelinde güvenliği tek başına sağlama kapasitesi sınırlanırken, İKBY'nin kendi güvenlik güçleri sahada filî bir denge unsuru olarak öne çıkmıştır. Bu nedenle Bağdat'ın kriz yönetiminde İKBY'yi dışlayarak hareket etmesi pratikte daha zor hâle gelmiştir.

Öte yandan, savaş süreci Bağdat'ı diplomatik açıdan da çift yönlü bir baskı altına sokmuştur. Irak topraklarının hem ABD/İsrail'in İran'a yönelik operasyonlarında dolaylı biçimde kullanılması hem de İran'ın bu saldırılara karşılık olarak Irak'ta ve özellikle İKBY'deki bazı bölgeleri hedef alması, Bağdat'ı eş zamanlı ve çok yönlü diplomatik refleksler geliştirmeye zorlamıştır. Bu bağlamda Bağdat, bir yandan egemenlik ihlalleri gerekçesiyle ABD'ye yönelik itirazlarını dile getirirken, diğer yandan İran'ın Irak topraklarına yönelik saldırılarını da protesto etmek durumunda kalmıştır.¹⁶

Bu çok yönlü diplomatik sıkışmışlık, merkezi hükümetin kriz yönetim kapasitesini daha da sınırlandırmıştır. Dolayısıyla söz konusu savaş ortamı, İKBY'nin Irak içindeki konumunu daha da stratejik hâle getirmiştir. Bununla birlikte, savaşın etkisiyle Hürmüz Boğazı'nda ortaya çıkan ticari aksaklıklar ve deniz taşımacılığına yönelik artan riskler sonucunda, bölgedeki enerji ve ticaret akışında önemli kırılmalıklar meydana gelmiştir. Enerji arz güvenliği, sahadaki güvenlik dengesi ve uluslararası aktörlerle kurulan ilişkiler açısından Bağdat-İKBY ilişkileri oldukça kritik bir boyuta ulaşmıştır.

Bu durum, Bağdat'ın merkezîyetçi kriz yönetimi yaklaşımını zayıflatırken, Erbil ile daha fazla koordinasyon ve iş birliğini zorunlu kılan yeni bir siyasi gerçeklik üretmiştir. Ancak bu yakınlaşma kalıcı bir uzlaşma anlamına gelmemektedir. Tam tersine, kriz dönemlerinde ortaya çıkan iş birliği ile uzun vadeli yapısal güvensizlik aynı anda varlığını korumaktadır. İKBY'nin bütçe, gelir paylaşımı, enerji ihracatı ve idari yetki konularında Bağdat'la yaşadığı kronik sorunlar savaşla ortadan kalkmamıştır. Savaş bu anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmamış, yalnızca geçici olarak geri plana itmiştir. Bu nedenle söz konusu süreç Erbil-Bağdat hattında 'sınırlı güvene dayanan zorunlu iş birliği' modelinin güçlendiği bir evre olarak okunmalıdır.

14 "Anlaşma Sağlandı. Irak Petrolü Türkiye'ye Geliyor. Hürmüz Boğazı'na Alternatif Olacak", NTV, 17 Mart 2026.

15 "İrak-İran Sınırında Güvenlik Önlemleri Artırıldı: Peşmerge ve Sınır Muhafızları Sahada", Rudaw, 7 Mart 2026.

16 "İrak'ta Washington ve Tahran'a Karşı Protesto Gösterisi Düzenlendi", Şarkul Avsat, 25 Mart 2026.

HÜRMÜZ BOĞAZI IRAK İÇİN NEDEN ÖNEMLİ?

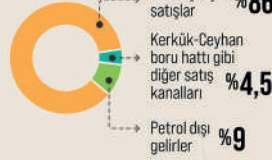
Hürmüz Boğazı, küresel ticaretin en önemli arterlerinden biridir. Dünya petrol arzının yaklaşık yüzde 20'si ile deniz yoluyla taşınan gaz tankerlerinin yaklaşık yüzde 20'si bu boğazdan geçmektedir. Hürmüz Boğazı, küresel ticaret için önemli olduğu gibi petrol ihracatı nedeniyle Irak için de hayatsal bir ticaret hattıdır.

2024 verilerine göre
Irak'ın Basra Körfezi-Hürmüz Boğazı üzerinden yaptığı ticaret, toplam ticaretinin yaklaşık yüzde 90'ına karşılık gelmektedir.

Irak'ın gelirlerinin yüzde 91'i petrol, yüzde 9'u petrol dışı gelirlerden oluşmuştur.

IRAK'IN PETROL SATIŞLARI

Toplamda 97,9 milyar doları ham petrol, yaklaşık 10 milyar ABD doları tutarında ise diğer petrol ürünleri sattı.

Irak Basra Körfezi-Hürmüz Boğazı hattından

Günlük **3,2 milyon varil** ham petrol sattı.

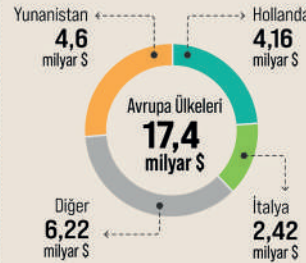
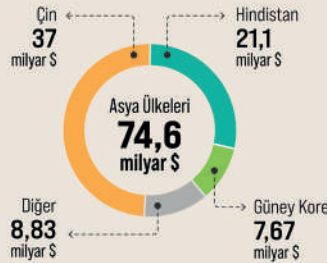
%95 Basra Körfezi

%5

Kerkük-Ceyhan boru hattı gibi diğer satış kanalları

Irak'ın petrol gelirleri açısından stratejik önemli bir hat.

Diğer ülkeler: Yaklaşık **5,9 milyar \$**

3 Mart 2025

info@orsam.org.tr

www.orsam.org.tr

orsamorgtr

ABD/İSRAİL- İRAN SAVAŞINDA IKBY'NİN STRATEJİK AVANTAJ İLE YAPISAL KIRILGANLIK ARASINDAKİ İMTİHANI

Erbil kentini ziyaret eden Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani, KDP lideri Mesut Barzani (sağda) ile bir araya geldi. Erbil, 15 Mart 2023.

ABD/İsrail-İran savaşının IKBY ekonomisine yansımaları, eş zamanlı olarak hem fırsatlar hem de riskler üretmiştir. Hürmüz Boğazı çevresinde savaşla birlikte artan askerî gerilim, küresel enerji ticaretinin en kritik geçiş noktalarından birinde ciddi bir güvenlik krizi doğurmuştur.¹⁷ Tanker trafiğinin azalması, sigorta maliyetlerinin yükselmesi ve sevkiyatlarda yaşanan aksamalar, enerji piyasalarında dalgalanmalara yol açarken, Irak'ın güneyden, Basra üzerinden yürüttüğü geleneksel ihracat modelini de daha kırılgan hâle getirmiştir.¹⁸ Bu durum, Irak açısından enerji ve ticaret akışlarının güvenliğini yeniden düşünmeyi zorunlu kılmıştır. Söz konusu gelişmeler, Irak'ın kuzeyinde yer alan ve Türkiye üzerinden Akdeniz'e bağlanan enerji ve ticaret koridorlarının stratejik önemini artırmıştır.¹⁹ IKBY'den geçen boru hatları ve kara ticaret güzergâhları, deniz taşımacılığın-

daki risklere kıyasla daha güvenli bir alternatif olarak öne çıkmış; bu da bölgenin jeoekonomik değerini yükseltmiştir. 2022'de IKBY üzerinden günlük petrol ihracatı 400 bin varili bulmuştur. 25 Mart 2023'te Türkiye'ye yönelik sevkiyat tamamen durmuş ve sevkiyatın yeniden başlaması için Ankara-Bağdat-Erbil hattında uzun süre görüşmeler gerçekleştirilmiştir.²⁰ 2024 yılı boyunca ise herhangi bir sevkiyat yapılmamıştır. 2025'in ikinci yarısında petrol sevkiyatı yeniden başlamış ve günlük ihracat 200 bin varil seviyesine ulaşmıştır. Savaşın etkisiyle jeostratejik önemi artan IKBY, Mart 2026 itibarıyla günlük 400 bin varil petrol ihraç etmeyi hedeflemektedir.²¹ Bu bağlamda IKBY, bölgesel bir idari yapı olmanın ötesinde, Irak'ın dış ticaret ve enerji arz güvenliği açısından alternatif bir çıkış kapısı olarak daha görünür hâle gelmiştir.

17 "Min Mamar Mai ila Waraka Dagh. Madiq Hurmuz Yuribuku al-Iqtisad al-Alami", Al Jazeera 27 Mart 2026.

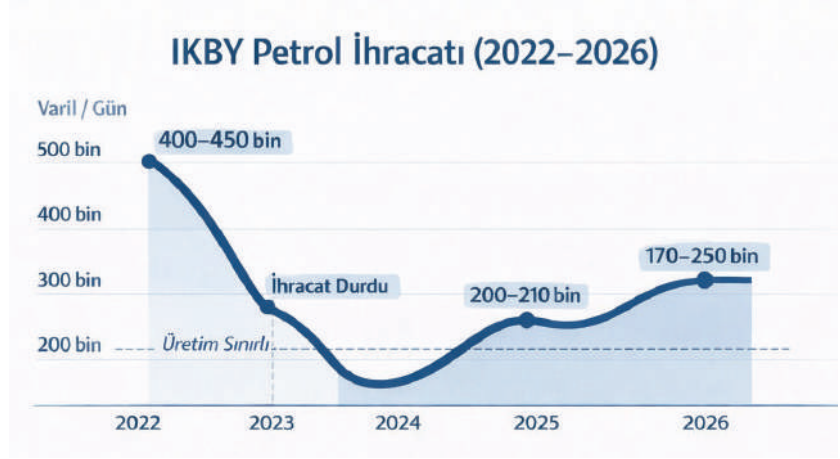
18 "ABD-İsrail ile İran Savaşında 3 Hafta Geri Kalırken Enerji Fiyatlarında Sert Dalgalanmalar Sürüyor", Anadolu Ajansı, 23 Mart 2026.

19 "Al-Iraq Yabhath Turuqan Badilatan li-Tasdir al-Naft Wasat Ta'attul Madiq Hormuz", Şarkul Awsat, 10 Mart 2026.

20 "Bağdat-Erbil Uzlaşısının Ardından Gözler Yeniden Irak-Türkiye Petrol Hattına Çevrildi", Anadolu Ajansı, 19 Mart 2025.

21 "Hürmüz Riski Irak'ı Harekete Geçirdi: Petrol Hattında Türkiye Rotası Yeniden Öne Çıkıyor", Rudaw, 26 Mart 2026.

IKBY ekonomisi, 'artan stratejik değer ama düşen öngörülebilirlik' ikilemi içine girmiştir. Aynı şekilde, Türkiye-İKBY hattının kapasite sınırlılıkları, Bağdat ile Erbil arasındaki petrol gelirlerinin paylaşımına ilişkin süregelen anlaşmazlıklar ve altyapı ile hukuki düzenlemelerdeki eksiklikler, kuzey koridorunun potansiyelinin tam olarak kullanılmasını engellemektedir. Ancak tüm bunlara rağmen Bağdat-Erbil hattında bir anlaşma sağlanmış; İKBY ve Kerkük'teki petrol sahalarından Türkiye'ye petrol ihracatının gerçekleştirilmesi noktasında uzlaşmaya varılmıştır.

Kaynak: Grafik açık kaynaklardan elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Bununla birlikte, İKBY'nin bu jeoekonomik avantajını tam anlamıyla hayata geçirilebildiğini söylemek güçtür. Zira savaş, fiyatları ve geçiş güzergâhlarının stratejik değerini yeniden şekillendirirken eş zamanlı olarak güvenlik risklerini artırmış, sigorta maliyetlerini yükseltmiş, üretim sürekliliğine ilişkin belirsizliği derinleştirmiş ve yatırım eğilimindeki düşüşü de beraberinde getirmiştir. Ekonomi politinin temel mantığı açısından bakıldığında, yüksek petrol fiyatları tek başına refah artışı sağlamaz; bunun gerçekleşmesi için üretim, sevkiyat, güvenlik ve finansman istikrarı gerekir. Söz konusu savaşın neden olduğu koşullar ise tam tersine istikrarsızlık üretmiştir. Bu nedenle İKBY ekonomisi, 'artan stratejik değer ama düşen öngörülebilirlik' ikilemi içine girmiştir. Aynı şekilde, Türkiye-İKBY hattının

kapasite sınırlılıkları, Bağdat ile Erbil arasındaki petrol gelirlerinin paylaşımına ilişkin süregelen anlaşmazlıklar ve altyapı ile hukuki düzenlemelerdeki eksiklikler, kuzey koridorunun potansiyelinin tam olarak kullanılmasını engellemektedir. Ancak tüm bunlara rağmen Bağdat-Erbil hattında bir anlaşma sağlanmış; İKBY ve Kerkük'teki petrol sahalarından Türkiye'ye petrol ihracatının gerçekleştirilmesi noktasında uzlaşmaya varılmıştır.²²

Elektrik ve enerji altyapısında yaşanan aksaklıklar da savaşın İKBY ekonomisi üzerindeki etkilerinin yalnızca dış faktörler olmadığını ve içsel kırılganlıklar üzerinden de değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Savaşın ardından özellikle Erbil, Duhok ve Süleymaniye gibi vilayetlerde elektrik kesintilerinin artması, enerji arz güvenliğinin ciddi biçimde zedelendiğine işaret etmektedir.²³ Bu bağlam-

22 "Erbil ve Bağdat Anlaşığı: Kürdistan Bölgesi ve Kerkük Petrolü İhracatı Yeniden Başlıyor", Rudaw, 17 Mart 2026.

23 "ABD-İsrail ile İran Arasındaki Savaş, Erbil'i Karanlığa Mahkum Etti", Anadolu Ajansı, 19

PETROL İHRACATI ANLAŞMASI

İKBY & İRAK FEDERAL HÜKÜMETİ

ANLAŞMA TARİHİ: **17 MART 2026**

İHRACAT BAŞLANGICI: **18 MART 2026**

1	İHRACATIN BAŞLAMASI	PETROL İHRACATININ 18 MART 2026 TARİHİNDE DÜNYA PAZARLARINA YENİDEN BAŞLAMASI KARARLAŞTIRILDI.
2	ORTAK KOMİTE	SÜRECİ DENETLEMELİK AMACIYLA İRAK PETROL BAKANLIĞI İLE İKBY DOĞAL KAYNAKLAR BAKANLIĞI ARASINDA TEKNİK VE İDARİ BİR ORTAK KOMİTE KURULACAK.
3	PETROL GELİRLERİ	İHRAÇ EDİLEN PETROLDEN ELDE EDİLEN TÜM GELİRLER FEDERAL GENEL HAZİNEYE AKTARILACAK.
4	SAHALARIN KORUNMASI	PETROL SAHALARININ GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI VE İHRACATIN SÜREKLİLİĞİNİN GARANTİ ALTINA ALINMASI İÇİN SIKI GÜVENLİK ÖNLEMLERİ ALINACAK.

Kaynak: Rudaw, 18 Mart 2026.

da, enerji altyapısındaki zayıflıklar hem bir arz sorununa neden olmuş hem de piyasa işleyişini bozan, bölgedeki yatırımcılar arasındaki rekabet gücünü azaltan ve ekonomik aktörlerin öngörülebilirlik kapasitesini sınırlayan bir faktör hâline gelmiştir.

Bu gelişmeler ışığında savaşın İKBY ekonomisi üzerindeki etkisinin çift yönlü bir karakter taşıdığı görülmektedir. Bir yandan bölgenin jeopolitik ve jeoekonomik önemi artmış; özellikle alternatif enerji ve ticaret koridoru olma potansiyeli güçlenmiştir. Ancak diğer yandan,

enerji altyapısındaki kırılganlıklar ve iç ekonomik yapının sınırlılıkları daha görünür hâle gelmiş, bölge ekonomisi daha yüksek maliyetler ve daha düşük istikrar düzeyiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu durum, İKBY'nin uzun süredir karşı karşıya olduğu temel yapısal sorunların varlığını yeniden görünür kılmıştır. Nitekim, stratejik ve jeopolitik öneminin artışı, tek başına ekonomik ve kurumsal dayanıklılığı garanti etmemekte; aksine, güçlü bir altyapı ve kurumsal kapasite ile desteklenmediği sürece bu önem, kırılganlıkları daha da derinleştirebilmektedir.

ABD/İSRAİL-İRAN SAVAŞINDA İKBY'NİN HEDEF HÂLINE GELMESİ

İran Cumhurbaşkanı Mesud Pezeşkiyan Irak'ın başkenti Bağdat'taki temaslarının ardından İKBY Başkanı Neçirvan Barzani ile heyetler arası bir görüşme gerçekleştirdi. Erbil, 12 Eylül 2024.

Savaşın İKBY üzerindeki en sert yansıması askerî alanda ortaya çıkmıştır. Bölgenin coğrafi konumu, uluslararası aktörlerle kurduğu güvenlik ilişkileri ve barındırdığı stratejik altyapı unsurlarının yanı sıra İranlı Kürt muhalif grupların İKBY'deki kamplarda faaliyet göstermesi; bölgenin doğrudan hedef hâline gelmesine neden olmuştur. Bu süreçte artan füze ve İHA saldırıları, askerî üslerin yanı sıra bölgedeki güvenlik mimarisinin bütününe etkileyen bir baskı ortamı yaratmıştır. Dolayısıyla İKBY, savaşın dolaylı etkilerine maruz kalan bir çevre bölge olmaktan çıkarak, çatışmanın doğrudan hissedildiği ve askerî risklerin yoğunlaştığı bir cephe hattına dönüşmüştür.

İKBY üzerindeki askerî baskıyı ağırlaştıran unsurlardan biri de DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyon ve Batılı askerî varlığın bölgedeki görünürlüğüdür. Erbil'de bulunan yabancı askerî üsler sık sık hedef alınmaktadır.²⁴ Özellikle Erbil ve çevresinde ABD ve uluslararası

24 "Drone Attack Targets US Base Near Erbil Airport, Sources Say", Iran International, 3 Mart 2026.

İKBY üzerindeki askerî baskıyı ağırlaştırarak unsurlardan biri de DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyon ve Batılı askerî varlığın bölgedeki görünürlüğüdür. Erbil'de bulunan yabancı askerî üsler sık sık hedef alınmaktadır. Özellikle Erbil ve çevresinde ABD ve uluslararası koalisyon güçlerine ait üsler, havaalanları ve lojistik merkezler İran tarafından kendi topraklarına yönelik olası operasyonlar için ileri konuşlanma alanı olarak değerlendirilmiştir.

koalisyon güçlerine ait üsler, havaalanları ve lojistik merkezler İran tarafından kendi topraklarına yönelik olası operasyonlar için ileri konuşlanma alanı olarak değerlendirilmiştir. İran, İKBY'deki bu askerî varlığı kendi aleyhine işleyebilecek bir dış müdahale sahası olarak görmektedir. Ayrıca İran destekli milis gruplar, ABD Konsoloslugu ve uluslararası koalisyon güçlerine ait merkezleri de hedef alarak İKBY'yi ABD varlığı üzerinden baskı altına almaya çalışmaktadır. Bu du-

ya koymaktadır. Bu bağlamda ortaya çıkan temel askerî sonuç, İKBY'nin mevcut savunma mimarisinin artık DEAŞ sonrası dönemin ihtiyaçlarıyla sınırlı kalamayacağıdır. Son yıllarda peşmerge yapılanması büyük ölçüde kara güvenliği, iç hat savunması ve kırsal alanda terörle mücadele yaklaşımı üzerine inşa edilmiştir. Ancak yaşanan gelişmeler, uzun menzilli füze, roket ve İHA tehditleri karşısında üs savunması, erken uyarı sistemleri, hava savunma kapasitesi ve

IRAK KÜRT BÖLGESEL YÖNETİMİ'NE (IKBY) SALDIRILAR

28 ŞUBAT 2026 – 6 NİSAN 2026

GENEL DURUM

ABD/İsrail-İran savaşının başladığı 28 Şubat'tan bu yana Irak Kürt Bölgesel Yönetimi

671

insansız hava aracı ve füze saldırısına uğradı.

VİLAYETLERE GÖRE SALDIRILAR

Erbil: 533

Süleymaniye: 111

Duhok: 25

Halepçe: 2

CAN KAYBI VE YARALILAR

14 kişi hayatını kaybetti | **93** kişi yaralandı

- Erbil'de Birinci Bölge Komutanlığı'na bağlı **6 peşmerge** hayatını kaybetti, **30 peşmerge** yaralandı.
- Erbil Uluslararası Havalimanı'nda çalışan **1 asayiş görevlisi** hayatını kaybetti.
- İranlı Kürt muhalif silahlı gruplara mensup **6 peşmerge** hayatını kaybetti.
- DEAŞ karşıtı uluslararası koalisyon güçlerine mensup **1 Fransız askerî** hayatını kaybetti.

TOPLAM

14 kişi hayatını kaybetti
93 kişi yaralandı

rum, İKBY'deki güvenlik krizinin bölgesel ve uluslararası bir boyut kazandığını göstermektedir. Söz konusu tablo, meselenin artık sadece İKBY topraklarının savunulmasıyla sınırlı kalmadığını; aynı sahada bulunan uluslararası koalisyona bağlı askerî personelin güvenliğinin de sağlanmasını gerektiren bir güvenlik denkleminin dönüştüğünü orta-

dağınık konuşlanma gibi unsurların önemini belirgin biçimde artırmıştır. Bu çerçevede savaş, İKBY üzerinde yeni bir askerî doktrin geliştirme yönünde açık bir baskı oluşturmuştur.

Kaynak: Rudaw, 6 Nisan 2026.

ABD/İsrail-İran savaşı bağlamında İKBY'nin İran tarafından hedef alınmasının temel neden-

lerinden biri de bölgenin, İranlı Kürt muhalif gruplar için uzun süredir bir barınma ve faaliyet alanı işlevi görmesidir. İran Kürdistan Demokrat Partisi (İ-KDP) ve Kürdistan Özgürlük Partisi (PAK) gibi örgütlerin Erbil ve çevresindeki kamplarda varlık göstermesi, Tahran tarafından doğrudan ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit olarak değerlendirilmektedir. Bu grupların İran'daki rejime karşı yürüttüğü siyasi ve zaman zaman silahlı faaliyetler, İKBY'yi İran açısından potansiyel tehditlerin konuşlandığı bir ileri cepheye dönüştürmüştür. Savaş ortamında bu algı daha da keskinleşmiştir. Bu nedenle İKBY, İran'ın hem caydırıcılık mesajı vermek hem de sınır ötesi tehditleri bertaraf etmek amacıyla hedef aldığı kritik alanlardan biri hâline gelmiştir. İKBY'nin özellikle doğusundaki Süleymaniye vilayeti ise bu hedeflemenin coğrafi ve stratejik boyutunu güçlendirmektedir. İran sınırına yakınlığı, Halepçe-Pencevin hattı üzerinden İran'ın batısında Kürtlerin yaşadığı bölgelere açılan bir geçiş noktası olması ve bölgede faaliyet gösteren siyasi ve silahlı aktörlerin varlığı; Süleymaniye'yi İran açısından hassas bir güvenlik sahasına dönüştürmektedir. Komala ve Kürdistan Özgür Yaşam Partisi (PJAK) gibi İranlı Kürt muhalif grupların bu bölgede varlık göstermesi ve zaman zaman İran ile doğrudan çatışma yaşamaları,

vilayetin stratejik önemini daha da artırmıştır. Bu çerçevede İKBY, ABD/İsrail-İran savaşı sürecinde muhalif grupların varlığı nedeniyle de İran'ın güvenlik hesaplarında öncelikli hedeflerden biri olarak öne çıkmıştır. 28 Şubat'tan bu yana İran, İKBY'deki İranlı Kürt muhalif gruplara yönelik saldırılarını belirgin biçimde artırmıştır. Bu süreçte özellikle İ-KDP, Komala, PAK ve PJAK gibi örgütlerin Erbil ve Süleymaniye çevresindeki kamp ve üsleri, balistik füze, roket ve insansız hava araçlarıyla hedef alınmıştır. 28 Şubat'tan beri devam eden saldırılarda söz konusu gruplara mensup toplam altı militan ölmüştür.²⁵ Bu saldırılar çoğunlukla İran sınırına yakın alanlarda yoğunlaşmakla birlikte, Erbil çevresi gibi daha iç bölgeleri de kapsayacak şekilde genişlemiştir. Tahran, bu operasyonları kendi topraklarına yönelik tehditleri bertaraf etme ve savaş ortamında güvenlik risklerini sınır ötesinde kontrol altına alma amacıyla gerçekleştirdiğini ifade etmektedir.

28 Şubat'tan günümüze İran ve İran destekli unsurların saldırıları sadece ABD ve uluslararası unsurlarla sınırlı kalmamış, İKBY'nin güvenlik gücü olan peşmerge birliklerini de kapsayacak şekilde genişlemiştir. 24 Mart'ta, Erbil'in kuzeyinde bulunan bir peşmerge üssüne İran tarafından yapılan saldırıda altı peşmerge hayatını kaybetmiş, çok

28 Şubat'tan bu yana İran, İKBY'deki İranlı Kürt muhalif gruplara yönelik saldırılarını belirgin biçimde artırmıştır. Bu süreçte özellikle İ-KDP, Komala, PAK ve PJAK gibi örgütlerin Erbil ve Süleymaniye çevresindeki kamp ve üsleri, balistik füze, roket ve insansız hava araçlarıyla hedef alınmıştır.

25 "Bir Aylık Savaşın Bilançosu: Kürdistan Bölgesi 460 Füze ve Dronla Hedef Alındı", Rudaw, 28 Mart 2026.

sayıda personel yaralanmıştır.²⁶ Bu saldırının balistik füze ile gerçekleştirildiğinin değerlendirilmesi ve uluslararası aktörlerin taziye mesajları, IKBY'nin bölgesel savaşın doğrudan askerî baskı sahalarından biri hâline geldiğini ortaya koymaktadır.²⁷ Peşmerge noktalarının hedef alınması, İran'ın IKBY'deki güvenlik denklemine daha geniş bir perspektiften yaklaştığını göstermektedir. Bu durum, IKBY'nin savaş sürecinde kendi güvenlik yapılarının doğrudan tehdit altında olduğu bir kırılganlık ortamına sürüklendiğini işaret etmektedir.

Savaşın IKBY açısından en tehlikeli siyasi-askerî sonuçlarından biri, Irak içindeki güç dağılımının daha da sertleşmesidir. İran bağlantılı milis unsurların hava saldırılarında hedef alınması ve Irak Ulusal Güvenlik Konseyi'nin bu yapılara kendini savunma yetkisi tanıması, Irak merkezi hükümetinin otoritesi ile milis gruplar arasındaki sınırın daha da bulanıklaşmasına yol açabilecek bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. IKBY açısından bu durum, federal güvenlik mimarisinin zayıflaması ve bölgesel yönetimin merkezî devletin sağladığı korumaya güvenmekte daha fazla zorlanması anlamına gelmektedir. Aynı süreçte, Irak sahasında faaliyet gösteren bazı silahlı yapıların kısa süre içinde çok sayıda saldırıyı üstlenmesi, vekil aktörlerin ne ölçüde aktifleştğini ortaya koymaktadır. Bu tür aktörlerin güç kazanması, doğrudan IKBY'yi hedef almasalar dahi, bölgenin çevresindeki güvenlik mimarisini daha istikrarsız hâle getirmektedir. Özellikle Erbil ile Bağdat arasındaki siyasi güven sorununun devam ettiği bir ortamda, bu grupların güçlenmesi IKBY'de savunma kapasitesi ile dış destek ihtiyacını daha görünür kılmaktadır.

26 "Erbil'de Peşmerge Karargahına Düzenlenen Hava Saldırısında 6 Peşmerge Hayatını Kaybetti", Türkmeneli TV, 24 Mart 2026.

27 "Rubio Holds Call with Iraqi Kurdish Leader, State Department Says", Reuters, 27 Mart 2026.

TERÖRSÜZ TÜRKİYE SÜRECİ VE IKBY

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde IKBY Başkanı Neçirvan Barzani'yi kabul etti. Görüşmede, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Burhanettin Duran, MIT Başkanı İbrahim Kalın, Cumhurbaşkanlığı Dış Politika ve Güvenlik Başdanışmanı Büyükelçi Akif Çağatay Kılıç da yer aldı. Ankara, 9 Ekim 2025.

ABD/İsrail-İran savaşıyla birlikte Orta Doğu'da güvenlik dengelerine ilişkin statükonun sınındığı bu dönemde, Türkiye'nin ortaya koyduğu 'Terörsüz Türkiye' vizyonu, iç güvenlik politikası olmasının yanı sıra bölgesel istikrarı sağlamayı hedefleyen bir stratejik unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda PKK kaynaklı güvenlik risklerinin azalması, IKBY üzerindeki askerî ve siyasi baskının önemli ölçüde hafiflemesine katkı sağlayabilir. Zira IKBY, bir yandan İranlı Kürt muhalif gruplar, diğer yandan PKK'nın varlığı ve Türkiye'nin sınır ötesi güvenlik hassasiyetleri arasında sıkışmış bir bölge niteliği taşımaktadır. Terörsüz Türkiye vizyonu, IKBY topraklarının farklı aktörler tarafından operasyon sahası olarak kullanılma riskini azaltarak bölgedeki istikrarı güçlendirebilir.

ABD/İsrail-İran arasındaki savaşa bakıldığında, IKBY'nin jeopolitiği daha da kritik bir anlam kazanmıştır. Güvenlik risklerinin yoğunlaştığı, enerji sevkiyat koridorlarının yeniden

yönlendirildiği ve dolaylı çatışmaların yaşandığı bir bölge hâline gelen IKBY'nin stratejik önemi artmıştır. Söz konusu savaş sürecinde IKBY'nin hem stratejik değerinin hem de jeopolitik kırılganlığının artması dikkate alındığında, Terörsüz Türkiye vizyonunun önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Türkiye'nin iç güvenliği, IKBY'nin istikrarı ve bölgesel güvenlik paradigması açısından oldukça önemli olan Terörsüz Türkiye vizyonunun ABD/İsrail-İran savaşından önce ortaya konulmuş olması, Türkiye'nin bölgesel istikrarı önceleyen kritik bir hamlesi olarak dikkat çekmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan 24 Mart'ta yaptığı açıklamada, Terörsüz Türkiye hedefini Terörsüz Bölge idealiyle ilişkilendirmiş ve bunun Türkler, Kürtler, Araplar ve Farslar arasında ayrışma yaratmayı amaçlayan girişimlere karşı bir set oluşturduğunu ifade etmiştir. Aynı şekilde 9 ve 11 Mart tarihli resmî açıklamalarda da sürecin hem Türkiye'nin hem de bölgenin huzuru ve istik-

Terörsüz Türkiye hedefi IKBY'nin Türkiye ile ekonomik ve enerji temelli ilişkilerini daha istikrarlı bir şekilde sürdürmesine imkân tanıyabilir. Özellikle Türkiye üzerinden gerçekleşen petrol ihracatı ve ticaret hatlarının güvenliğinin artması, savaş koşullarında dahi IKBY ekonomisinin kırılganlığını sınırlayıcı bir rol oynayabilir.

rarı açısından stratejik önem taşıdığı vurgulanmıştır.²⁸

IKBY açısından bakıldığında Terörsüz Türkiye süreci birkaç nedenle önemlidir. İlk olarak, PKK varlığının IKBY'de oluşturduğu güvenlik baskısının azaltılması, bölgesel istikrar açısından kritik bir eşik olarak görülmektedir. Bu baskının azalması, sınır hattındaki askerî hareketliliğin azalmasına, çatışma risklerinin ortadan kaldırılmasına ve sivililerin gündelik hayatlarını daha güvenli bir ortamda sürdürebilmelerine imkân sağlayacaktır. Bu durum, IKBY'yi askerî ve ekonomik açıdan da rahatlatılabilir. Zira, sınır bölgelerindeki PKK varlığı, ticaret ve yönetim kapasitesi üzerinde uzun yıllardır baskı kurmaktadır. Terörsüz Türkiye hedefi IKBY'nin Türkiye ile ekonomik ve enerji temelli ilişkilerini daha istikrarlı bir şekilde sürdürmesine imkân tanıyabilir. Özellikle Türkiye üzerinden gerçekleşen petrol ihracatı ve ticaret hatlarının güvenliğinin artması, savaş koşullarında dahi IKBY ekonomisinin kırılganlığını sınırlayıcı bir rol oynayabilir. Bu durum, İran'ın bölgedeki nüfuz alanını dengeleme açısından da dolaylı bir etki oluşturabilir. Nitekim daha istikrarlı ve ekonomik olarak gelişmiş bir IKBY, dış müdahalelere karşı daha dirençli hâle gelecektir.

İkinci olarak, Türkiye'nin süreci bölgesel istikrar ile ilişkilendirmesi,

IKBY'yi sadece bir güvenlik tamponu olarak değil, potansiyel bir istikrar ortağı olarak da konumlandırabilir. Bu durum, savaşın ürettiği baskıya karşı Erbil-Ankara hattında daha koordineli bir güvenlik-siyaset-ekonomi iş birliğini ortaya çıkarabilir. ABD/İsrail-İran savaşının olduğu kriz ortamında, IKBY'nin doğrudan çatışma alanına dönüşme riskini azaltan bu tür gelişmeler, bölgesel istikrar açısından kritik önem taşımaktadır. Söz konusu savaş bitirmeye yönelik görüşmelerde Türkiye'nin arabulucu rolü kamuoyuna sık sık yansımaktadır.²⁹ Bu durum da Ankara'nın bölgesel istikrarın sağlanmasına yönelik yoğun çabasını göstermektedir.

Üçüncü ve daha kritik nokta: ABD/İsrail-İran savaşı, IKBY'yi yeniden büyük güç rekabetinin hassas coğrafyası hâline getirirken, Terörsüz Türkiye süreci ise bu coğrafyada çatışma eksenini daraltma potansiyeli taşımaktadır. Başka bir ifadeyle, Terörsüz Türkiye hedefi ile IKBY üzerindeki çok yönlü baskı önemli ölçüde hafifleyecektir. Bu durum, IKBY'nin aynı anda İran baskısı, Bağdat'la gerilim, milis grupların oluşturduğu risk ve küresel savaş etkileriyle boğuştuğu bir dönemde son derece önemlidir. Dolayısıyla Terörsüz Türkiye süreci, IKBY'nin çevresindeki güvenlik yoğunluğunu azaltabilecek tamamlayıcı bir bölgesel istikrar parametresi olarak değerlendirilebilir.

28 "Cumhurbaşkanı Erdoğan: Bölgemizde Sevginin, Barışın, Kardeşliğin Evrensel Dilini Yüceltmeye Devam Edeceğiz", Anadolu Ajansı, 24 Mart 2026.

29 "Türkiye, İran ve ABD Arasında Arabuluculuk Yapıyor", NTV, 25 Mart 2026.

SONUÇ

Erbil kentini ziyaret eden Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başkanı Neçirvan Barzani ile bir görüştü. Erbil, 15 Mart 2023

ABD/İsrail-İran savaşı, IKBY açısından siyasi, ekonomik ve askerî boyutların birbirini besleyerek daha da ağırlaştırdığı bir kriz süreci olarak öne çıkmaktadır. Bu süreçte IKBY savaşın bir tarafı olmamaya çalışmış, ancak savaşın iki blokunun da hedefi hâline gelmiştir. Ekonomik açıdan bölgenin jeopolitik koridor değeri artarken, aynı zamanda yapısal kırılma riskleri derinleşmiştir. Askerî boyutta ise peşmergeler, enerji altyapısı ve uluslararası koalisyon bağlantılı alanlar ciddi tehdit altında kalmıştır. Bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, IKBY'nin bu süreçte güçlenen bir aktör olmaktan ziyade, daha merkezi fakat aynı ölçüde daha kırılma riski taşıyan bir konuma sürüklendiği görülmektedir. Bu dönemin en temel parametrelerinden biri, Türkiye-İKBY-İrak hattının bölgesel denklemdeki önemidir. Bu nedenle IKBY açısından temel mesele, artan stratejik önemini kalıcı bir siyasi manevra alanına, daha dayanıklı bir ekonomik yapıya ve daha entegre bir askerî savunma kapasitesine dönüştürüp

dönüştüremeyeceğidir. Ancak şu aşamada mevcut göstergeler, bu dönüşümün henüz gerçekleşmediğini; aksine savaşın, bölgenin mevcut yapısal zaaflarını daha görünür hâle getirdiğini ortaya koymaktadır. Terörsüz Türkiye süreci ise bu genel çerçevede, IKBY üzerindeki güvenlik yükünü azaltma potansiyeli taşıyan dolaylı fakat önemli bir bölgesel değişken olarak belirmektedir. Türkiye'nin bu süreci yalnızca iç güvenlik meselesi olarak değil, bölgesel istikrar perspektifiyle ele alması, savaşın parçalı ve yıpratıcı etkilerine karşı alternatif bir güvenlik yaklaşımı geliştirme çabası olarak değerlendirilmektedir. Bu sürecin kalıcı hâle gelmesi durumunda, IKBY'nin çevresindeki çoklu baskı eksenlerinden en az birinin zayıflaması mümkün görünmektedir. Bununla birlikte, ABD/İsrail-İran savaşının üzerinden geçen bir ayın ardından genel tabloya bakıldığında IKBY, bölgesel savaşın içinde tarafsız kalmaya çalışan; ancak aynı anda enerji koridoru, güvenlik hattı, diplomatik ara aktör ve

askerî hedef alanı olma özelliklerini birlikte taşıyan kritik bir bölge olarak öne çıkmaktadır.

Söz konusu savaşın ilk ayına ilişkin mevcut eğilimler dikkate alındığında, savaşın sürmesi durumunda İKBY'nin önümüzdeki süreçte çok katmanlı bir baskı ve fırsat alanı içinde konumlanmaya devam edeceği öngörülebilmektedir. Tarafsızlık söylemini sürdürerek doğrudan çatışmanın dışında kalmaya çalışsa da enerji arz güvenliği açısından artan stratejik değeri, uluslararası aktörlerin askerî varlığı ve İran bağlantılı tehdit algıları gibi faktörler, uzaması durumunda İKBY'nin savaşın etkilerine daha yoğun bir şekilde maruz kalma riski taşıdığını göstermektedir.

 www.orsam.org.tr

    [orsamorgtr](https://www.youtube.com/orsamorgtr)